

JAARVERSLAG 2017

Voedselbanken Nederland

VOEDSELBANKEN.NL

Oog voor voedsel · Hart voor mensen

Inhoud

1	Voorwoord	3
2	2017 - terugblik in een oogopslag	4
3	Terugblik in detail	6
3.1	Voedselverwerving	6
3.2	Voedselveiligheid	8
3.3	Leden-ondersteuning	8
3.4	Leden-ondersteuning bij het vinden en binden van deskundigen	9
3.5	Overig	9
4	Voedselbanken in actie met Nederland	10
5	Vrijwilligers & partners - samen maken we de voedselbank	13
5.1	Vrijwilligers	13
5.2	Partners	14
6	Toelichting op de jaarrekening	16
7	Op naar 2018	18
8	Colofon	19

1 Voorwoord

Wat meer dan 15 jaar geleden begon als één voedselbank in Rotterdam is nu uitgegroeid tot een vereniging met 168 voedselbanken, 530 uitgiftepunten en 8 distributiecentra verspreid over heel Nederland. In 2017 redden de voedselbanken 40 miljoen producten van vernietiging. De vrijwilligers van de voedselbanken, hielpen 132.500 mensen aan veilig voedsel. Daarmee kunnen we de Arena, Kuip én het PSV stadion vrijwel geheel vullen. Voedselbanken Nederland is een particuliere organisatie.

Al het werk bij de Vereniging en haar voedselbanken wordt gedaan door vrijwilligers. Inmiddels 11.000.

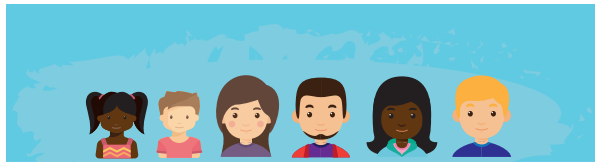
Niemand wordt betaald. Voedsel wordt gratis verkregen. De voedselbanken zijn geheel afhankelijk van donaties om de operationele kosten (benzine, vervoer, huur, verzekering, opslag etc.) te dekken.

Ook in 2017 werkte Voedselbanken Nederland hard aan haar belangrijkste doel: Het inzamelen van voedsel dat anders verspild zou worden om daarmee mensen van voedsel te voorzien die dit (tijdelijk) niet op eigen kracht kunnen. Voedsel is er ruim voldoende in onze wereld, zo werkt Voedselbanken Nederland er hard aan voedselverspilling tegen te gaan en het voedsel door goede logistieke organisatie op de juiste plek voor zijn klanten beschikbaar te stellen. Voedselbanken Nederland werkte aan vier topprioriteiten:

1. Voedselverwerving
2. Voedselveiligheid
3. Leden-ondersteuning
4. Ledenondersteuning voor het vinden/binden van deskundige, moeilijk te krijgen mensen

2 2017 – Terugblik in een oogopslag

1,2 MILJOEN MENSEN IN NEDERLAND LEVEN ONDER DE ARMOEDEGREN
132.500 MENSEN KRIJGEN HULP VAN DE VOEDSELBANK

PER 31-12-2017: 30.500 HUISHOUDENS

52 % IS TUSSEN DE 30 EN 50 JAAR

52 % IS VROUW 48 % IS MAN

42 % ALLEENSTAANDEN

23 % GEZINNEN

30 % ÉÉN OUDER GEZINNEN

37 % IS JONGER DAN 18 JAAR

AANDEEL 50+ : VAN 34% NAAR 37%

1 OP DE 9 KINDEREN
IN NEDERLAND GAAT MET HONGER
NAAR SCHOOL

INNOVATIE : VAN PAKKET NAAR SUPERMARKTMODEL

HET KOST ONGEVEER
5 EURO
OM EEN VOEDSELPAKKET
SAMEN TE STELLEN

57% STAAT BINNEN 1 JAAR
WEER OP EIGEN BENEN
12% BLIJFT LANGER DAN
3 JAAR KLANT

DE VOEDSELBANK DEELT JAARLIJKS
ZO'N 40 MILJOEN PRODUCTEN UIT

WE STREVEN NAAR 25 PRODUCTEN
UIT DE SCHIJF VAN VIJF PER PAKKET

3 Terugblik in detail

3.1 Voedselverwerving

In het afgelopen jaar zijn de leveringen door landelijke producenten van levensmiddelen licht gestegen. Een zeer sterk 4e kwartaal heeft de lagere cijfers van het begin van het jaar meer dan gecompenseerd. De moeilijke start in 2017 is het gevolg van verhoging van de efficiency binnen deze bedrijven. Tevens wordt vanuit hun eigen beleid voor maatschappelijk verantwoord ondernemen meer aandacht besteed aan vermindering van voedselverspilling. De verwachting is dat deze ontwikkeling zich zal doorzetten.

voornamelijk voedsel vanuit de distributie centra van AH ontvingen en van diverse franchisenemers.

Een aantal voedselbanken heeft besloten een 'Voedselbrigade' op te zetten om veelal kort houdbare producten en ingevroren vlees die dagelijks beschikbaar komen, in te zamelen. Deze Voedselbrigades rijden meerdere keren per week langs verschillende supermarkten om de beschikbare producten op te halen. Een gevolg daarvan is dat er ook meerdere malen per week voedsel uitgedeeld wordt aan klanten.

Totaal voedselverdeling in aantal CE

	2015	2016	2017
1e kwartaal	3.518.193	3.520.686	2.972.603
2e kwartaal	2.621.021	2.923.229	2.487.256
3e kwartaal	2.484.348	3.737.428	3.352.656
4e kwartaal	6.113.915	4.740.051	6.140.923
Totaal	14.737.477	14.921.394	14.953.438

De relatie met supermarktorganisaties is in 2017 aanzienlijk versterkt. Nieuwe overeenkomsten werden onder meer afgesloten met JUMBO, COOP en BOON. Deze overeenkomsten bieden de lokale voedselbanken de mogelijkheid om bij de supermarkten in de gemeente voedsel op te halen. In de landelijke cijfers worden deze nieuwe, lokale, volumes niet meegenomen.

Na een geslaagde pilot in Drenthe biedt ook Albert Heijn aan voedselbanken de mogelijkheid om voedsel bij hun winkels op te halen. Dit betekent een flinke uitbreiding van het contract aangezien we voorheen

10% van alle voedselbanken heeft hun werk wijze omgezet naar het 'supermarktmodel'. Volgens deze manier van uitgifte krijgt de klant meer vrijheid om naar behoefte een eigen pakket samen te stellen. Het volume producten dat tot en met december 2017 door Team Voedselverwerving is verdeeld, bedraagt bijna 15 miljoen consumenteneenheden.

LIDL en traditiegetrouw ook JUMBO organiseerden extra activiteiten in de decembermaand waardoor het aantal producten dat in 2017 landelijk werd ingezameld uiteindelijk stabiel bleef.

OVERIGE ACTIVITEITEN voor het werven van voedsel

- De **Interventieregeling** heeft ook dit jaar fruit, paprika en wortelen opgeleverd. Dit is minder dan in voorgaande jaren aangezien de regeling medio 2017 werd beperkt.
- Ter ondersteuning voor het opzetten van lokale **voedselbrigades** is een uitgebreide Handleiding samengesteld en verspreid binnen de voedselbankorganisatie. Tevens is specifieke Voedselbrigade-kleding ontwikkeld. Meerdere leveranciers stellen als voorwaarde dat medewerkers van de voedselbank goed herkenbaar zijn.
- Van de stickers die supermarkten gebruiken voor het invriezen van vlees en overige producten wordt door voedselbanken goed gebruik gemaakt. In 2017 zijn bijna 9 miljoen stickers door de Regionale Distributie Centra (RDC's) besteld.
- De inzet van een collega binnen Team Voedselverwerving, die zich richt op **coördinatie van donaties** in geval van verbouwingen en sluitingen van winkels, beurzen etc., heeft veel extra voedsel opgeleverd.
- Na inventarisatie over de inhoud van voedselpakketten heeft een 5-tal voedselbanken in regio Noord/Oost tijdelijk 50% producten extra ontvangen.
- Met **Picnic** is de samenwerking opgestart. Inmiddels halen 3 voedselbanken producten op. Dit aantal groeit mee met de uitrol van de Picnic-formule over het land.

- **Farm Frites** biedt de mogelijkheid tot levering van diepvries aardappelproducten in zakken van 2,5 kg. Door logistieke knelpunten voor vriesproducten bij RDC's en voedselbanken, wordt van deze optie voornamelijk in beperkte mate gebruik gemaakt.
- Met **IGLO en PepsiCo** zijn samenwerkingsovereenkomsten gesloten.
- **CEVA Logistics** ondersteunt kosteloos met advies voor een betere distributie.
- Het initiatief **Soupalicious/Souprise** heeft een doorstart gemaakt in samenwerking met 'De Verspillingsfabriek'. In Eindhoven en den Bosch ontvangen de voedselbanken al regelmatig ingevroren Souprise soepen voor hun klanten.
- Vele suggesties en geslaagde initiatieven voor verbetering van de lokale voedselverwerving zijn geplaatst op **Voedingsbodem**, het nieuwe kennisnet voor voedselbankiers.

- Succesvolle acties met partijen zoals Unilever, Menzis, Dirk van den Broek, Kelloggs, Tastemakers, Bechtle, Marley Spoon, Subway, etc.
  - Gebruik van Google Grant: hiermee worden eenmalige donateurs bereikt
- In Hoofdstuk 4 wordt nog een aantal spraakmakende consumenten acties toegelicht

Het dalende aantal vaste donateurs blijft een uitdaging. Steeds meer particulieren hebben behoefte aan meer flexibiliteit en willen zich niet vastleggen. Via online fondsenwervingsacties proberen we het verlies aan vaste donaties te compenseren.

Team communicatie

Het team werkte verder aan correcte beeldvorming over de voedselbanken met onder andere een digitale versie van de Feit of Fabel campagne. Daarnaast worden verhalen van (ex) klanten via de social media kanalen verspreid, deze zijn erg populair.

In het kader van Project “schaamte doorbreken” werd o.a. foldermateriaal ontwikkeld dat door de leden gebruikt kan worden om te verspreiden in het lokale netwerk van professionals die beroepshalve achter de voordeur van (potentiële) klanten komen. Er werd subsidie aangevraagd bij Ministerie SZW voor een groter project om laaggeletterden te bereiken. Besluitvorming volgt eerste helft 2018.

4 Voedselbanken in actie met Nederland

Om de voedselbanken op de kaart te zetten en zowel fondsen als voedsel te werven waren er weer vele mooie (consumenten-) acties in 2017:

- **Herman den Blijker benoemd tot ambassadeur Voedselbanken Nederland.**

Herman: ‘Samen kunnen we ervoor zorgen dat er voldoende gezond en mooi voedsel wordt ingezameld. Daar wil ik me voor inzetten. Voor alle voedselbanken in Nederland.’ Met de komst van Herman den Blijker beschikt Voedselbanken Nederland nu over twee ambassadeurs. Zowel Herman als René Froger worden ingeschakeld voor landelijke activiteiten die voldoen aan overeengekomen criteria.

- **Statiegeldactie bij Lidl**
Klanten van Lidl konden ervoor kiezen om het bedrag van hun statiegeld te doneren aan Voedselbanken Nederland. Deze actie loopt ook in 2018.
- **Spaarpuntenactie met DE**
Bij de inwisselactie met Douwe Egberts konden spaarpunten worden verzilverd die goed waren voor bijna 110.000 pakken koffie. Deze actie werd eind 2017-begin 2018 herhaald.
- **Voedselactie met Picnic**
Klanten van Picnic konden bij hun bestelling producten aan hun winkelmandje toevoegen die vervolgens

cadeau werden gegeven aan klanten van de voedselbank. In totaal werden 32.000 producten gedoneerd.

- **Ruim 200.000 producten dankzij kerstactie Lidl**
Lidl doneerde samen met haar klanten een groots kerstpakket aan de voedselbank. In totaal 202.992 producten, zo'n 9 vrachtwagens, werden 8 december bij verschillende distributiecentra door heel het land afgeleverd.
- **HEMA-actie: schenk een kopje koffie aan de Voedselbank**
Klanten bij HEMA die een bijdrage wilden leveren aan de voedselbank konden hun 'meer HEMA-punten' doneren in de periode december 2017-januari 2018. Het resultaat: 700.000 kopjes koffie.
- **Statiegeldactie met Dirk-Supermarkten**
In december konden klanten van supermarktketen Dirk van den Broek hun statiegeldbonnen doneren aan de voedselbanken. De opbrengst: € 50.000,- en met de toevoeging van de opbrengst van de kledinginzamelingsactie kwam de totale opbrengst op € 73.300,14 uit.
- **SUEZ schenkt € 25.000 levensmiddelen.**
Rond de feestdagen maakte SUEZ traditiegetrouw een gebaar naar mensen voor wie het moeilijk is de eindjes aan elkaar vast te knopen.

“SUEZ is een bedrijf dat middenin de samenleving staat en graag iets wil teruggeven aan de samenleving. Hierbij verdienen vooral mensen die minder te besteden hebben onze aandacht. Dat is waarom we het goede werk van Voedselbanken Nederland al vele jaren van harte ondersteunen.

- **Ambassadeur René Froger nam 150.000 maaltijden in ontvangst.**

Maandag 6 februari nam René Froger, ambassadeur van de voedselbanken, 150.000 houdbare Spaghetti Bolognese maaltijden van Honig in ontvangst bij de Voedselbank Amsterdam. Honig vierde zijn 150 jarig bestaan met diverse acties voor voedselbanken en doneerde in totaal meer dan 350.000 producten.

- **Nieuw van Unox: de #VOESELBANKETLETTER**
Voor elke gebakken en online geposte letter, doneerde Unox er één aan de voedselbanken. Tientallen bekende foodvloggers en BN'ers bakten de laatste week van 2017 een '#Voedselbanketletter' voor het goede doel. Unox organiseerde deze actie in het kader van de Nieuwjaarsduik. Ook dit jaar ontvingen wij € 10.000 n.a.v. deze actie.

5.2 Partners

Ook in 2017 ontving Voedselbanken Nederland de steun van heel veel bedrijven, organisaties en particulieren. In onderstaand overzicht staat een groot aantal partijen genoemd die ons op landelijk niveau gesteund hebben.

Daarnaast is er nog een enorm aantal bedrijven die bij ons niet expliciet bekend zijn omdat zij de voedselbanken lokaal zeer goed ondersteunen. En hoewel we de lijst zeer zorgvuldig hebben samengesteld, zouden we een enkeling vergeten kunnen zijn. Waarvoor bij deze onze verontschuldigingen.

Business Partners

Albert Heijn, Aldi, COOP, Friesland Campina, HelloFresh, Jumbo, Pepsico, Plus, Soupalicious, Unilever.

Samenwerkingsverbanden

Stichting Jarige Job, VU, Alliantie Verduurzaming Voedsel, Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Ministerie van Economische Zaken, MVO Nederland

Donateurs voedsel

Alpro, Alphacom Digital Commerce, Arla, Aviko, Big Bird media, De Bijenkorf, Bondulle, Boon, Coop, CRM Consultants, DEEN, Dirk, Douwe Egberts (i.s.m. Lions), Dr. Oetker, Ekoplaza, Farm Frites, Fruitmasters, Hak, Haribo, Hello Fresh, Hema, Hero, Hoogendijk Agro, Holland Dairy Star, Honig, Hoogvliet, Iglo, Intersnack, Jumbo, Kelloggs, Kraft Heinz company, Lassie, Lidl, Lions clubs, Makro, Mars, Mc Cormick, Nestlé, Plus, Picnic, Regionale Omroepen, San Wah Food, Van Schothorst Foods, Schouw, SSK supermarkten, Sligro, Starcuisine, Stegeman, Suez, Tempo-Team, Telers (LTO Nederland), Tranquini, Stichting Landzijde, Stichting Manna – werkgroep Schermer, Visgilde, Vriendentuinen, Zwabenberg en diverse partijen die anoniem willen blijven

Donateurs giften

Nationale Postcode Loterij, Adessium, Beterbio, Stichting Dioraphte, Dirk van den Broek (Detailresult Groep), Flynth Accountants, Subway, Haakbrigade, Holland & Barrett, Kelloggs, KPMG, Kansfonds, Kookboek Sterrenkoks, Landelijke Huisartsen Vereniging, Lidl, Marley Spoom, Menzis, Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Rally Noordkaap, De Ridderlijke Duitsch Orde (RDO) Balije van Utrecht, Split-a-Gift, Stichting Voedsel Fundatie, Takeway.com, Tastemakers, Tennenet, Tinteligen, Vermaat Groep, Vomar en diverse partijen die anoniem willen blijven

Overige Bijdragen

ASolutions, Bevio, CEVA, CHEP, CM, Combinex, Copiatek, Dari, Dutchwork, FCB Amsterdam, Finext, Fresh Forward, Google AdGrants. IMAgency, Koppert Cress, Livewords (voorheen Concorde), Luba Uitzendbureau, NIBC-(Young), Profound Groep/Trefnet, Regionale Omroepen, Rieken en Oomen, Rijnconsult, Scrambled Ads, SMS Intermediair, Social Embassy, Social Seeder, TCC, Testo, Unit4 Multivers, Van den Berg Drukkerij, Vanvondeltxt

6 Toelichting op de jaarrekening

Over 2017 werd de jaarrekening opgesteld conform richtlijn RJ 650.

Baten

Fondsenwervende organisaties hebben vaak te maken met fluctuerende inkomsten. Om die fluctuaties adequaat te managen worden er door Voedselbanken Nederland bestemmingsreserves gevormd, zodat blijvend aan de gestelde doelstellingen kan worden gewerkt.

De Nationale Postcodeloterij heeft zich voor meerdere jaren verbonden aan Voedselbanken Nederland en wij zijn zeer blij met hun substantiële bijdrage van € 500.000.

In 2017 ontvingen wij ook een bijdrage van € 500.000 van Lidl. Dit geld werd ingezameld door klanten van Lidl die de opbrengst van hun statiegeldflessen gedurende het jaar aan ons doneerden.

Daarnaast ontvingen we aan overige donaties uit het bedrijfsleven ongeveer € 134.000 meer dan in 2016. De bijdrage van de overheid was daarentegen ongeveer € 212.000 lager. Dit had te maken met

het aflopen van projecten die gefinancierd werden met overheidssubsidies.

De structurele, maandelijks donaties van vaste donateurs (particulieren) daalden licht. De nieuwe website en google adwords campagne droegen eraan bij dat de incidentele online donaties stegen.

Al met al zijn we tevreden over het totaal aan opbrengsten in 2017. We ontvingen ongeveer € 383.000 meer dan in 2016 en veel meer dan begroot. Toen de begroting 2017 werd opgesteld was er nog geen zicht op de enorme bijdrage van Lidl.

Lasten

Er werd in 2017 afgerond € 266.000 minder aan lasten uitgegeven in vergelijking met 2016. Dit is voor een groot gedeelte te verklaren door een viertal punten:

- in 2016 is een eenmalige extra bijdragen van € 200.000 uitgekeerd aan de Regionale Distributiecentra ter ondersteuning van hun activiteiten voor de voedselbanken;
- in 2017 is een groter beroep gedaan op de Bestemmingsreserve Ondersteuning Voedselbanken en Regionale Distributiecentra (afgerond € 326.000);

- in 2017 is minder uitgegeven aan projecten waarvoor we subsidie hebben verkregen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (afgerond € 277.000);
- in 2017 is er geen beroep meer gedaan op de bestemmingsreserve Investerings Voedselveiligheid (in 2016 nog voor een bedrag van afgerond € 81.000)

Het overige verschil is ontstaan door diverse plussen en minnen op de overige uitgavenposten.

Resultaat

De Algemene Ledenvergadering zal op 7 april 2018 gevraagd worden om de door het bestuur opgestelde jaarrekening goed te keuren. In deze goed te keuren jaarrekening is het resultaat in 2017 afgerond € 645.000 hoger dan in 2016.

Het overgrote deel van dit resultaat is in de goed te keuren jaarrekening 2017 toegevoegd aan de bestemmingsreserve Ondersteuning Voedselbanken en Regionale distributiecentra. Op deze manier wordt zeker gesteld dat we het komende jaar die voedselbanken die dat nodig hebben en vragen financieel kunnen ondersteunen.

7 Op naar 2018

Voor de komende jaren is het vooral van belang de mogelijkheden die de vele supermarkten bieden, maximaal te benutten. Het gaat daarbij om het verhogen van het aantal winkels waar voedsel wordt opgehaald (en het aantal dagen waarop) en het vergroten van de variatie van de aangeboden producten.

Ingevoren vlees is nu al op meerdere voedselbanken ruim voorradig. Wanneer daar meer groente, fruit en zuivel aan kan worden toegevoegd, krijgt de kwaliteit van het voedselpakket een nieuwe impuls. In de ALV van november 2017 besloten de leden om de toelatingsnormen flink te verruimen. In 2018 zullen we merken wat de impact van deze beslissing zal zijn op de aantallen klanten.

De volgende topprioriteiten zijn voor 2018 geformuleerd:

1. Voedselvererving

Speerpunten zijn hier het versterken van de samenwerkingen met supermarktorganisaties en het verder verbeteren van de logistiek.

Ook worden andere projecten voortgezet en verder uitgebouwd zoals project 'vriendentuinen' en de DE-spaarpuntenactie

2. Leden-ondersteuning door ontwikkeling van HR-beleid en tools op een breed scala aan onderwerpen. Het Binden en Boeien van vrijwilligers vormt hierbij de leidraad.

De voedselbanken worden tools aangeboden ten behoeve van vrijwilligers werven en een goed ARBO beleid.

Bij deze tools horen onder andere een nieuwe gezamenlijke website 'werken bij' en Issy, een app waarmee vrijwilligers voor diverse klussen kunnen worden geworven.

Er komt een plan van aanpak waarin het concept Binden & Boeien van vrijwilligers wordt beschreven.

3. Ondersteunen van RDC's met de keuze en de implementatie van een voorraadbeheersysteem

Er zal een grote inspanning worden geleverd om tot transparantie te komen op gebied van voorraadbeheer en goederen registratie bij de Regionale Distributie Centra. Als het niet lukt om te komen tot een universeel systeem, zal worden gezorgd dat de data uit de diverse systemen op een centraal dashboard zichtbaar worden voor betrokkenen.

8 Colofon

Voorzitter

Leo Wijnbelt

Vice-voorzitter

Tom Hillemans

Secretaris

Jouke Schat

Voedselvererving

Willem van Prooijen

Voedselveiligheid

Jaap Sala

Fondsenwerving & Inkoop

Caroline van der Graaf-Scheffer

Financiën

Frans Booij

Logistiek

Fokke van der Veer

ICT

Rob van der Marck

Klanten & vrijwilligers

Pieter Tankink / Dirk Rijnbeek

Communicatie

Pien de Ruig

Redactie

Pien de Ruig

Communicatie specialiste

Mariele Kersting

Vormgeving

Walter Luijkenaar, Voedselbanken Nederland

Infographics

Scrambled

Afbeeldingen en fotografie

Diverse fotografen en Walter Luijkenaar, Voedselbanken Nederland

Copyright

Dit jaarverslag is een uitgave van Voedselbanken Nederland
Meidoornkade 19, 3992 AG Houten
088 543 54 35
www.voedselbankennederland.nl
welkom@voedselbankennederland.nl

Websites en bronvermeldingen

Rijksoverheid, CBS, WUR, Nieuwsbrieven, website Voedselbanken Nederland

Erevoorzitter

Sjaak Sies

Met dank aan

Al onze vrijwilligers, Herman den Blijker en René Froger

Overname in andere publicaties is toegestaan. Vermelding van Jaarverslag 2017 Voedselbanken Nederland als bron wordt daarbij op prijs gesteld.

VOEDSELBANKEN.NL

Oog voor voedsel • Hart voor mensen